

Medeni Hukuka Giriş ve Kişiler Hukuku Final Sınavı

Olay

Bir süredir Opel marka az kullanılmış bir ikinci el otomobil satın almak isteyen Bay (A), otomobil galerisi sahibi (S) ile temasa geçer. (A)'nın otomobilden anlamadığını fark eden (S), (A)'ya galerisinde uygun bir araç olduğunu, gelip görmesi gerektiğini bildirmiş ve galerisinde bulunan 120.000 kilometredeki Opel marka aracın kilometre sayacını 20.000 kilometre olacak şekilde değiştirmiştir. Otomobilin 20.000 kilometrede olduğunu düşünen (A), söz konusu otomobili 30.000-TL bedel karşılığı satın almak konusunda ikna olur ve taraflar satım sözleşmesini resmi şekle uygun olarak yaparlar. Bir süre sonra otomobili servise götüren (A), otomobilin kilometre sayacının değiştirildiğini, otomobilin gerçekte 120.000 kilometrede olduğunu öğrenmiştir. Bu arada (A)'nın 16 yaşındaki oğlu (Ü), (G)'ye ait deniz araçları mağazasında gördüğü deniz bisikletini beğenmiş ve bisikleti (G)'den satın almıştır. Deniz bisikleti (Ü)'ye teslim edildikten sonra, (Ü) arkadaşları ile denize açılmış ve bu sırada (H)'ye ait tekneye çarparak, teknede 1000-TL'lik zararın oluşmasına yol açmıştır.

Bu olaylar sırasında (A), deri evrak çantasını gittiği oto servisinde unutmuştur. Çantayı bulan servis çalışanı (B), çantayı ikinci el eşya pazarında iyiniyetli (D)'ye 200-TL bedel karşılığı satar ve teslim eder. Çantayı kaybetmesinden dört yıl geçtikten sonra (A), çantasının (D)'nin elinde olduğunu öğrenmiştir. Bir süre sonra (A), yaşadığı sıkıntılardan uzaklaşmak amacıyla, 01.05.2013 tarihinde Uzakdoğu seyahatine çıkar ve Tayland'da bir sahil kasabasına yerleşir. 15.05.2013 tarihinde, (A)'nın tatil yaptığı sahil kasabasının açıklarında bir Tsunami felaketi gerçekleşmiştir. Bu felaket sonrası kasabanın tamamı sular altında kalmış ve pek çok kişi gibi (A)'dan da bu tarihten sonra bir daha haber alınamamıştır. Yapılan tüm aramalara rağmen (A)'nın bulunamaması üzerine (A)'nın eşi Bayan (N), (A)'yı beklemekten vazgeçmiştir. Bir süre sonra (N), Bay (F) ile tanışır ve taraflar evlenmeye karar verirler. Bu sırada (N)'nin yakın dostu (T), işyerinde diğer çalışanlarla yaptığı sohbetler sırasında "(N)'nin henüz (A) Uzakdoğu seyahatine çıkmadan önce (F) ile bir ilişki yaşamaya başladığını, bu nedenle (N)'nin iffetsiz olduğunu" söylemektedir. Bu duruma çok üzülen ve depresyona giren (N), (T) aleyhine tazminat davası açmaya karar verir.

Sorular

1. Olayda (A) ile (S) arasındaki satım sözleşmesi geçerli olarak kurulmuş mudur? Sözleşmenin geçerli olarak kurulduğunu düşünüyorsanız, gerekçelendiriniz. Sözleşmenin geçerli olarak kurulmadığını düşünüyorsanız, geçersizlik sebebinin ve türünü belirterek, bu sözleşmenin sonradan geçerli hale gelmesinin mümkün olup olmadığını belirtiniz.
2. (Ü)'nün ehliyet yönünden hukuki durumunu dikkate almak suretiyle, (H)'nin uğradığı zarardan sorumlu tutulmasının mümkün olup olmadığını belirtiniz. (Ü), uyuşturucu madde etkisi ile ayırt etme gücünü geçici olarak kaybettiği sırada (H)'ye ait tekneye çarpmış olsa idi, bu soruya vereceğiniz yanıt değişir miydi? Çeşitli ihtimallere göre değerlendiriniz.
3. Olayda (A), (D)'den çantanın iadesini talep edebilir mi? Bu talebe karşı (D)'nin ileri sürebileceği herhangi bir savunma olanağı mevcut mudur? Çeşitli olasılıklara göre değerlendiriniz. (A)'nın çantasının içinde 2000-TL'lik bir hamiline yazılı bir senet bulunduğunu ve (D)'nin bu senet ile (C)'ye olan borcunu ödemek için söz konusu senedi (C)'ye devir ve teslim ettiğini varsayınız. Bu olasılıkta (A), senedin iadesini (C)'den talep edebilir mi? Açıklayınız.
4. 15.10.2014 tarihi itibarıyla (F) ile evlenmek isteyen (N)'ye nasıl bir hukuki yol izlemesini tavsiye edersiniz? (N) ile (A) arasındaki evlilik ilişkisinin sona ermiş olup olmadığını dikkate alarak yanıtlayınız.
5. (N) tarafından (T)'ye karşı açılmak istenen davayı nitelendirmek suretiyle, açılacak bu davada hâkimin tazminata hükmetmesinin koşullarının mevcut olup olmadığını tartışınız.

CEVAPLAR

1. Sözleşmeyi kuran irade beyanlarında irade sakatlığının mevcut olması bir geçersizlik sebebidir. Olayda (S), (A)'yı otomobili satın almaya ikna etmek amacıyla otomobilin kilometresini değiştirmiştir. S'nin bu davranışı **irade sakatlığına yol açan sebeplerden, hile teşkil eder**. A'nın sözleşme kurma iradesi hile ile sakatlanmış olduğundan, **A ile S arasındaki sözleşme geçersizdir**. (5 puan)

Sözleşmedeki **geçersizliğin türü ise, iptal edilebilirliktir**. Hileye dayalı iptal edilebilirlikte, **hileye maruz kalan taraf sözleşmeyi iptal hakkına** sahiptir. Hileye maruz kalan taraf sözleşme ile bağlı olmamakla birlikte, iptal hakkını kullanarak sözleşmeyi nihai olarak geçersiz kılabilir. Olayda (A)'nın iradesi hile nedeniyle sakatlanmış olduğundan, **(A) iptal hakkını kullanmak suretiyle sözleşmedeki geçersizliği nihai hale getirebilir**. (10 puan)

Bununla birlikte **iptal hakkının kullanılması yasada hak düşürücü süreye bağlanmıştır**. Hileye maruz kalan taraf iptal hakkını hak düşürücü süre içinde kullanmaz ise sözleşme ile bağlı hale gelir ve sözleşme kurulduğu andan itibaren geçerlilik kazanır. Olayda (A), **sözleşmeyi iptal ettiğini (S)'ye hak düşürücü süre içinde bildirmediği takdirde veya bu süre içinde sözleşmeyi onayladığı takdirde (S) ile arasındaki sözleşme baştan itibaren geçerli hale gelecektir**. (5 puan)

2. TMK md. 16 gereğince ayırt etme gücüne sahip küçükler sınırlı ehliyetsiz konumundadır. Olayda (Ü), 16 yaşındadır. (Ü) ayırt etme gücüne sahip olmakla birlikte, **ergin olmadığından, ehliyet durumu itibariyle sınırlı ehliyetsiz konumundadır**. (5 puan)

Sınırlı ehliyetsiz kişi, ayırt etme gücüne sahip olduğundan, **hukuka aykırı fiillerinden sorumludur**. Olayda (H)'nin uğradığı **zarar (Ü)'nün haksız fiilinden** kaynaklanmıştır. Haksız fiil hukuka aykırı fiiller kapsamında yer aldığından, **(Ü) (H)'nin uğradığı zararı tazmin etmekle yükümlüdür**. (5 puan)

Ayırt etme gücünden **geçici olarak yoksun olan kişi hukuka aykırı fiillerinden sorumludur**. (Ü)'nün tekneye zarar verdiği sırada uyuşturucu madde etkisi altında ayırt etme gücünü kaybetmiş olması (Ü)'nün sorumluluğu üzerinde etkili değildir. **Dolayısıyla sorunun yanıtı değişmez**. Kural bu olmakla birlikte, yasada ayırt etme gücünü geçici olarak kaybeden kişiye kurtuluş kanıtı olanağı tanınmıştır. Bu olanak çerçevesinde, **fail ayırt etme gücünü geçici olarak kaybetmekte kusurunun olmadığını ispat ettiği takdirde, zarardan sorumlu olmaz**. Şu halde, **(Ü) uyuşturucu madde etkisi altına girmesinde kusurunun olmadığını ispat ettiği ölçüde, (H)'nin uğradığı zarardan sorumlu tutulmayacaktır**. (10 puan)

3. TMK m. 989/1'e göre, taşınırı çalınan, kaybolan veya elinden iradesi dışında başka herhangi bir şekilde elinden çıkan zilyet, o şeyi elinde bulunduran herkese karşı beş yıl içinde taşınır davası açabilir. (A) evrak çantasını **unutmuş olduğundan, evrak çantası (A)'nın elinden rızası dışında çıkmıştır**. (D)'nin iyiniyeti korunmaz. **Henüz beş yıllık dava süresi de dolmamıştır**. (A), (D)'ye karşı açacağı taşınır davası ile bu evrak çantasının kendisine iadesini sağlayabilir. (10 puan)

Bu talebe karşı bir savunma olarak (D), (B)'ye ödemiş olduğu 200 TL'nin kendisine iade edilmesini isteyebilir. (D), çantayı ikinci el eşya pazarından satın aldığından, **(D)'nin çantayı alıkoyma hakkı vardır**. Alıkoyma hakkı çerçevesinde (D), (B)'ye ödemiş olduğu 200 TL kendisine iade edilmedikçe, **çantayı (A)'ya iade etmekten kaçınabilir**. (5 puan)

Para veya hamiline yazılı senetlerde iyiniyetin koruyucu işlevi tamdır. Malik olmayan kimseden, **iyiniyetli şekilde, para veya hamiline yazılı senedi devralan kişi paranın veya hamiline yazılı senedin mülkiyetini kazanır**. Olayda hamiline yazılı senet de (A)'nın iradesi dışında elinden çıkmış olsa dahi, **bu senedi alacağına mahsuben devralan iyiniyetli (C)**

senedin mülkiyetini kazanır. Bu olasılıkta **(A)**, **senedin iadesini (C)'den talep edemez.** (5 puan)

4. (A), Tsunami felaketi dolayısıyla 15.05.2003 tarihinde ciddi ölüm tehlikesi içinde kaybolmuştur. Tsunami felaketi kesin ölüm sonucunu doğuran bir olgu olmadığından, **(A) açısından ölüm karinesi söz konusu değildir.** Bu nedenle (N) ile (A)'nın evliliğinin kendiliğinden sona erdiği söylenemez. **(F) ile evlenmek isteyen (N)'nin (A) hakkında gaiplik kararı aldırması ve bu karara dayalı olarak (A) ile olan evliliğini sona erdirmesi gerekir.** (10 puan)

Mahkemece (A) hakkında gaiplik kararı verilebilmesi için yasada öngörülen maddi ve usulü koşulların bir araya gelmesi gerekir. Ciddi ölüm tehlikesi içinde **kaybolmadan itibaren en az 1 yıl geçmiş olması gerekir.** Bu süre geçmiş ise, Mahkemece gaiplik konusunda **ilan yapılır ve ilandan itibaren en az altı ay beklenir.** Altı aylık süre içinde (A)'dan haber alınmaz ise, Mahkemece (A)'nın gaipliğine hükmedilir. (5 puan)

Gaiplik kararının verilmesi (A) ile (N) arasındaki **evliliği kendiliğinden sona erdirmez.** (A) ile **evliliğini sona erdirmek isteyen (N)'nin gaiplik kararı için açılan dava kapsamında veya Gaiplik kararı verildikten sonra ayrı bir dava açmak suretiyle evliliğin feshini talep etmesi gerekir.** (5 puan)

5. (N) tarafından (T)'ye karşı açılacak dava, **kişilik hakkı ihlali nedeniyle manevi tazminat davasıdır.** Bu davada davacı lehine tazminata hükmedilebilmesi için, davalı tarafından davacının **kişilik hakkının hukuka aykırı şekilde ihlal edilmiş olması** gerekir. Olayda (N)'nin iffetsiz olduğuna yönelik açıklama, (N)'nin **özel hayatının gizliliğini ihlal etmesinin yanı sıra (N)'nin onur ve saygınlığına gölge düşürecek bir beyan olduğundan, (N)'nin kişilik hakkını ihlal etmektedir.** Bu beyan açısından **TMK m. 23'te sayılan hukuka uygunluk sebeplerinden biri de mevcut olmadığından, (T)'nin beyanının hukuka aykırı olduğu sonucuna varmak gerekir.** (10 puan)

Öte yandan manevi tazminata hükmedilebilmesi için, kişilik hakkı ihlali nedeniyle davacının **manevi zarara** uğramış olması, davalının ihlal teşkil eden davranış bakımından **kusurlu olması** ve ihlal ile davacının uğradığı manevi zarar arasında **nedensellik bağı**nın mevcut olması da gerekir. Olayda (N), (T)'nin beyanları nedeniyle depresyona girmiştir. **Depresyon durumu, (N) açısından manevi zarar teşkil eder.** Bu zarar ile (T)'nin beyanları arasında nedensellik bağı mevcuttur. Bu beyanlarında (T)'nin kusurlu olduğu da kabul edilmek gerekir. Şu halde somut olayda (T)'nin manevi tazminata mahkum edilmesinin tüm koşulları oluşmuştur. (10 puan)